

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ
เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียน ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3/5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุบลราชธานี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

รวีโรจน์ วันดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ประสานงาน: จดหมายอิเล็กทรอนิกส์: std.64121100107@ubru.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิจัย คำสำคัญ: การพัฒนา; แบบฝึกทักษะ; การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ; ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน; สังคมศึกษา วันที่รับบทความ: 8 พฤษภาคม 2568 วันที่แก้ไข: 20 สิงหาคม 2568 วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 20 สิงหาคม 2568	การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ลักษณะทาง สังคมไทยในปัจจุบัน วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุบลราชธานี กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เครื่องมือที่ใช้วัด คือ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณมีผลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 4.06 และมีผลคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10.87 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน นักเรียนมีผลวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.5

Development of critical thinking skills training on Current Thai social characteristics, Social Studies subject for Mathayom 3/5 students in Triam Udom Suksa Pattanakarn School Under the Office of the Secondary Education Area, Ubon Ratchathani Amnat Charoen

Raweerot Wandee

Department of Social Studies, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Corresponding author email: std.64121100107@ubru.ac.th

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Research article</i> Keywords: Development; Skill training; Critical thinking; Current Thai social characteristics; Social studies <i>Received: 8 May 2025</i> <i>Revised: 20 August 2025</i> <i>Accepted: 20 August 2025</i>	This research aimed to develop a critical thinking exercise and compare the academic achievement before and after studying with the critical thinking exercise on the topic of the characteristics of the current Thai society in the subject of social studies for Mathayom 3 / 5 students at Triam Udom Suksa Pattanakarn School, Ubon Ratchathani. The target group was 31 Mathayom 3/5 students. The instruments used were the learning management plan and the critical thinking exercise. The measurement tools were the pre- and post-test academic achievement test. The data were analyzed using statistics such as percentage, mean, and standard deviation (S.D). The research results found that 1) Students who studied with the critical thinking exercise had an average pre-test academic achievement score of 4 . 0 6 percent and an average post-test academic achievement score of 10 . 8 7 percent. 2) The results of the comparison of academic achievement from the pre-test and post-test showed that the students had a higher post-test academic achievement score than the pre-test. Statistically significant at 0.5 level

บทนำ

การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะสำคัญของคนในยุคปัจจุบัน เพราะมีปัจจัยรื้อเป็นจำนวนมากที่ทำให้คนหลงระเริงและขาดวิจารณญาณในการตัดสินใจอย่างถูกต้องในการดำเนินชีวิต สังคมศึกษาเป็นรายวิชาหนึ่งที่สามารถสร้างเสริมทักษะด้านนี้ให้แก่ นักเรียน เพราะเป็นรายวิชาที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยลักษณะของวิชาจะเป็นแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary Subject) ซึ่งได้นำความรู้แขนงของวิชาทางสังคมศาสตร์ เช่น ศาสนศาสตร์ จริยศาสตร์ สังคมวิทยา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ปรัชญา มานุษยวิทยา และภูมิศาสตร์ เป็นต้น นำมาพิจารณาคัดสรรและประยุกต์เนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ โดยพิจารณาถึงศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งการนำไปใช้และความจำเป็นในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดี ดังที่สมพร โทนวล (2551) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาว่า การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษานั้น ครูจำเป็นต้องฝึกให้ผู้เรียนรู้จักใช้พลังความนึกคิด (Power of Mind) อย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ผสมผสานจินตนาการในเรื่องนามธรรมการจัดการเรียนการสอนต้องเป็นความร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนความสนใจ และความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนจะสามารถสนองตอบความต้องการ ทำให้ผู้เรียนได้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และหลักการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เมื่อผสมผสานเข้ากับความสามารถและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณย่อมทำให้ผู้เรียนด้วยการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ได้ดีกว่าและเร็วกว่า

สังคมศึกษาเป็นรายวิชาที่มีความสำคัญโดยตรงในการสร้างความเป็นพลเมืองดีของรัฐและที่ผ่านมารัฐบาลต่าง ๆ ได้พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนสังคมศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อปลูกฝังและหล่อหลอมความรู้ ทักษะ ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในแต่ละสมัยและในแต่ละประเทศยังขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง การปกครอง ค่านิยมหรืออุดมการณ์ทางการเมืองของผู้มีอำนาจทางการเมือง นอกจากนี้ ยังเป็นข้อท้าทายสำคัญสำหรับครูสังคมศึกษาในปัจจุบันว่าจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาอย่างไรที่ทำให้ผู้เรียนกลายเป็นพลเมืองดีที่รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์สำนึกในความเป็นไทย ขณะเดียวกันก็ต้องมีความเคารพ ก้าวข้ามความแตกต่าง และพร้อมมีส่วนร่วมในระบอบการปกครองประชาธิปไตยไปควบคู่กัน (วรุตม์ อินทฤทธิ์, 2562)

ในปัจจุบันผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน ยังไม่ดีเท่าที่ควรเนื่องจากนักเรียนยังขาดองค์ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน เพราะการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยในปัจจุบันเกิดขึ้นทุกวัน ส่งผลกระทบต่อระบบต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ครอบครัว การศึกษาและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ซึ่งส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไม่บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษาในสาระหน้าที่

พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้น ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้และกระบวนการคิด ตอบสนองตามผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจผ่านการลงมือปฏิบัติ โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่องลักษณะ ทางสังคมไทยในปัจจุบัน ที่จะช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ ผ่านการคิดวิเคราะห์ ในเนื้อหาสาระ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างเป็น ระบบ สามารถวิเคราะห์และไตร่ตรองสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ตลอดจนรู้จักการทำงานเป็นทีม เสริมสร้าง คุณลักษณะที่ดีที่มีความสามัคคี รู้จักการวางแผน รู้จักเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถมีทักษะการแก้ไขปัญหา และอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ สามารถเข้าใจและพัฒนาสังคมต่อไปได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เรื่องลักษณะทางสังคมไทย ใน ปัจจุบัน วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน การคิดวิเคราะห์อย่างมี วิจารณญาณ เรื่องลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการอุบลราชธานี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เรื่องลักษณะทางสังคมไทยใน ปัจจุบัน วิชาสังคมศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษา มี นวัตกรรมและทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรที่ศึกษา

- 1.1 ตัวแปรต้น คือ แบบฝึกทักษะและทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน วิชาสังคมศึกษา
- 2.1 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

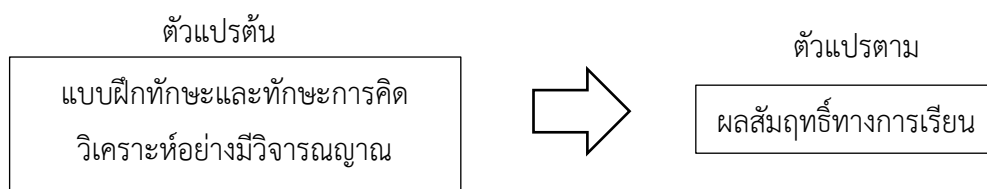
2. เนื้อหาในการวิจัย

เนื้อหาในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นเนื้อหาเรื่องลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน วิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3. ระยะเวลาในการทำวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยใช้เวลาทำการทดลองเป็นเวลา 4 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนรายละเอียดการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุดรธาธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 31 คน ได้มาโดยรูปแบบการเลือกแบบเจาะจง

2. แบบแผนในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบแผนหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังการทดสอบ (one group Pretest – Posttest design) ดังนี้

O1 X O2

เมื่อ O1 แทน การทดสอบก่อนเรียน

X แทน แบบฝึกทักษะ

O2 แทน การทดสอบหลังเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน นวัตกรรมคือ แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน วิชา สังคมศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 20 ข้อ

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

มีวิธีการสร้างและตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน จำนวน 3 แผน การเรียนรู้ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือดังนี้

4.1.1 ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และการจัดการเรียนการสอน

4.1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คู่มือครูและหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.1.3 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ที่คาดหวังและเนื้อหาจากคำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.1.4 กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

4.1.5 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องตามกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครอบคลุมเนื้อหา จำนวน 3 แผนการเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน

4.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบให้คะแนนดังนี้โดยมีการให้เกณฑ์คะแนน ดังนี้

- ให้คะแนนเป็น +1 เมื่อแน่ใจว่า แผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดตรงตามเนื้อหาสาระสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียน

- ให้คะแนนเป็น 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ความสอดคล้องกับ มาตรฐานและตัวชี้วัดตรงตามเนื้อหาสาระสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียน

- ให้คะแนนเป็น -1 เมื่อแน่ใจว่า แผนการจัดการเรียนรู้ไม่ความสอดคล้องกับ มาตรฐานและตัวชี้วัดตรงตามเนื้อหาสาระสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียน

เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว นำคะแนนที่ได้มาประมวลผลหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ระหว่างองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ จะต้องได้ค่าดัชนีความ สอดคล้องของทุกองค์ประกอบตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

4.1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้

4.1.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองไปแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้ง

4.1.11 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเดียวกันซึ่งเป็นประชากรครั้งนี้

4.2 การสร้างแบบฝึกทักษะ

การสร้างและหาคุณภาพของแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และวิเคราะห์ หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เรื่อง ลักษณะของสังคมไทยในปัจจุบันและศึกษาคู่มือครูรายวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้รูปแบบ และขั้นตอนการ แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน มัธยมศึกษาปีที่ 3

4.2.2 สร้างแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 ชุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 เรื่องและแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ได้แก่ เรื่องที่ 1. ลักษณะของสังคมไทยกับสถาบันทางสังคม 2. ปัจจัยและวิธีในการลดความขัดแย้งในสังคมไทย 3. การสร้างความปรองดองและความสมานฉันท์ในสังคมไทย

4.2.3 ทำการสอนโดยดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน ด้วยแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.3 ขั้นหลังการทดลอง

4.3.1 หลังจากการจัดการเรียนรู้สิ้นสุดลง ผู้วิจัยนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้มาทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

4.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบ สมมติฐานการวิจัยต่อไป

4.3.3 ประเมินผลและสรุป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ใช้สถิติในวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยการพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน ของนักเรียนสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบันของนักเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะวิชาสังคมศึกษา พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะมีผลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 4.06 และหลังเรียนคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 10.87 สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะ เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้จริง

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทำได้จากการทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน ของนักเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะมีคะแนนหลังเรียนเมื่อพิจารณาจากคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนมีผลวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่องลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน ของนักเรียน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบันโดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะมีผลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 4.06 และมีผลคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 10.87 สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะ เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้จริง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิระวรรณ สุภานันท์ (2564) เรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ระบุว่า ประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเท่ากับ 80.13/80.16 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ที่ 80/80 แลสอดคล้องกับผลการวิจัยของวงเดือน หาญณรงค์ และ อรุณฯ ศรีสะอาด (2560) เรื่องการพัฒนาแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณและแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาอุดรธานี เขต 2 ที่ระบุว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับทักษะชีวิต สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่6 พบว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิต ($r = 0.30$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทำได้จากการทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยในปัจจุบัน ของนักเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ มีคะแนนหลังเรียนเมื่อพิจารณาจากคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนมีผลวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัย

ของวิระวรรณ สุภานันท์ (2564) เรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลจากการวิจัยว่า ประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเท่ากับ 80.13/80.16 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ที่ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยดังกล่าวจะพบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญและมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้ควรจะมีองค์ประกอบดังที่ระบุไว้ในงานวิจัยของสุนันทา ส่องนุ่น และ เอื้อมพร หลินเจริญ (2566) ที่ระบุว่าแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถในการนิยามปัญหา ความสามารถในการเลือกข้อมูลเกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของปัญหา ความสามารถในการจัดระบบข้อมูล ความสามารถในการกำหนดและเลือกสมมติฐาน และความสามารถในการลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชนาพร แสนสมบัติ (2559) ที่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า การดำรงชีวิตในสังคมของคนในยุคนี้จึงจำเป็นต้องมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อที่จะสามารถคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับและสามารถปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ตามเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณดังกล่าวนี้เป็นอีกหนึ่งทักษะที่มีความสำคัญต่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นยุคแห่งความพลิกผัน ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงเร็วทุกคนต้องปรับตัวตลอดเวลา และต้องใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้วิจัยในชั้นเรียน การใช้แบบฝึกทักษะ ในรายวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยพบว่ามีข้อพิจารณาและมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แบบฝึกทักษะวิชาสังคมศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนควรนำเอาแบบฝึกทักษะวิชาสังคมศึกษา ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น

1.2 การดำเนินการควรทำตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในคำชี้แจง แต่ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้

1.3 ครูควรกระตุ้นให้กำลังใจและเสริมแรงทางบวกให้นักเรียนกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมแบบฝึกทักษะวิชาสังคมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาแบบฝึกทักษะให้มีความเหมาะสมกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และเนื้อหา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะและกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 พัฒนาแบบฝึกทักษะให้มีความน่าสนใจเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา สังคมศึกษา ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุบลราชธานี. (ม.ป.ป.). โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
อุบลราชธานี. <https://golink.icu/KPXkrCC>
- กมล โพธิเย็น. (2565). สอนอย่างไรให้ผู้เรียนเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 20(2), 11-25.
- วิระวรรณ สุภานันท์. (2564). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *ครูสภาวิทยารักษ์*, 2(3), 52-64.
- วงเดือน หาญณรงค์ และ อรุณ ศรีสะอาด. (2560). การพัฒนาแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ
แบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา
อุดรธานี เขต 2. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 36(5), 122-132.
- ชนาพร แสนสมบัติ. (2559). การสอนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21
. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 5(2), ม.ป.น.
- สุนันทา ส่องนุ่น และ เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2566). การสร้างแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน
ชั้น ประถมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก.
การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- ปิยพร นิสัยตรง, และสมพงษ์ พันธุ์รัตน์. (2560). การพัฒนาแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.